

InterArch-Steiermark Izjave

Dr. Christian Buchmann, Deželni svetnik za gospodarstvo, Evropo in kulturo

Dežela Štajerska in slovenska Štajerska skupaj tvorita star skupni kulturni prostor, ki je bil ločen z mejo in se po burni zgodovini v 20. stoletju postopoma znova dojema kot tak. Čezmejni projekti so pomemben prispevek h krepitvi te ponovno nastajajoče regionalne zavesti. V tem oziru je projekt InterArch-Steiermark lahko za zgled. Arheologom iz avstrijske Štajerske in Slovenije je uspelo digitalno zajeti in na ta način prvič omogočiti javen dostop do številnih najdb, ki predstavljajo skupno dediščino Štajerske. To ključno prispeva k boljšemu razumevanju naše skupne zgodovine, kar je še posebej za regije v skupni Evropi v 21. stoletju izrednega pomena.

Dr. Wolfgang Muchitsch, Direktor Univerzalnega muzeja Joanneuma

Zaradi skupne zgodovine slovenske in avstrijske Štajerske do leta 1918, je bilo do konca prve svetovne vojne v pristojni Deželni muzej Joanneum prenesenih okoli 8.000 arheoloških najdb iz slovenske Štajerske. V okviru projekta InterArch-Steiermark je mlada generacija znanstvenikov iz Slovenije in avstrijske Štajerske te predmete in pripadajoče arhivske dokumente obdelala in omogočila, da so ti prosto dostopni preko spleta.

Projekt InterArch-Steiermark ni poglobil samo čezmejno strokovno sodelovanje, ampak je doprinesel tudi k našemu prizadevanju, da bi zadostili pravici. Več kot 500 arheoloških in numizmatičnih predmetov kot tudi fragmentarnih posmrtnih človeških ostankov, ki so se po osvajalnem pohodu nacističnega režima v drugi svetovni vojni med 1941–45 neupravičeno znašli v Joanneumu, smo v okviru projekta vrnili Republiki Sloveniji.

Dr. Marko Mele, vodja projekta InterArch-Steiermark in glavni kurator za prazgodovinsko zbirko, Oddelek arheologija in numizmatični kabinet Univerzalnega muzeja Joanneuma

Tekom projekta sem lahko opazoval, kako postaja podatkovna zbirka iz dneva v dan bolj obsežna. Vsak sken in vsaka fotografija, ki so ju v podatkovno zbirko vnesli sodelavci iz avstrijske in slovenske Štajerske, sta nas približala skupnemu cilju: odpreti arhive in muzejske zbirke. Generacije slovenskih arheologov bodo lahko te podatke uporabile pri svojem delu – pri ukrepih za spomeniško varstvo ali pri svojem znanstvenem delu. Digitalno orodje, ki smo ga za izvedbo same naloge v okviru projekta razvili, bo mogoče uporabiti tudi v prihodnje in tako ustvarja dodano vrednost za upravljanje spomeniškega varstva in kulturnega turizma v Avstriji in Sloveniji.

Investition in Ihre Zukunft

Operation teilfinanziert von der Europäischen Union
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung

ao. Univ.-Prof. Dr. Manfred Lehner, Inštitut za arheologijo Univerze Karla Franza v Gradcu

Inštitut za arheologijo Univerze Karla Franza v Gradcu je kot partner v bilateralnem projektu InterArch-Steiermark prevzel obdelavo, digitalizacijo in edicijo poročil o arheoloških najdbah iz obdobja med 1798 in 1918, ki izhajajo iz nekdanje Štajerske in se danes nahajajo v arhivih nekdanjih osrednjih uradov (Umetnostnozgodovinski muzej na Dunaju, Urad za varstvo kulturne dediščine Avstrije). Skupno je bilo obravnavanih in znanstveno obdelanih več kot 1.000 dokumentov, ki so bili vključeni v skupno podatkovno zbirko projekta, kjer so na voljo tako znanosti kot javnosti. Z vidika raziskovalno usmerjene inštitucije bi še posebej poudaril pomen uspešne lokalizacije pravih najdišč negovskih čelad, identifikacijo grških uvoženih kosov iz 6. stoletja pr. n. št. in ponovno odkritje iz rimskega kamna zgrajenega cestnega kanala iz kraja Landscha.

Dr. Gernot Peter Obersteiner, generalni sekretar društva Kulturni park Hengist

Društvo Kulturni park Hengist je v projektu InterArch-Steiermark sodelovalo s 13 % projektnega volumna. Ekipa Hengist je s pomočjo podatkovne zbirke InterArch izdelala virtualno kulturno krajino za svojo regijo ob reki Muri, Laßnitz in Kainach, in zbrala ter znanstveno obdelala vse razpoložljive podatke o arheoloških najdiščih v 15 občinah osrednje Štajerske: Gralla, Hengsberg, Lang, Lebring-St. Margarethen, Mellach, Preding, Ragnitz, St. Nikolai im Sausal, Stocking, Tillmitsch, Wildon, Weitendorf, Werndorf, Wundschuh, Zwaring-Pöls. Prav tako smo arheološko in topografsko izmerili arheološka najdišča v regiji Hengist (npr. gomilna grobišča Buchkogel iz halštatske dobe /občina Wildon) in jih vključili v podatkovno zbirko InterArch kot tudi 3D-posnetke izbranih arheoloških artefaktov. Poleg tega smo s pomočjo računalniške tomografije pregledali in analizirali grobove.

Naše projektno delo je bilo zelo uspešno in je pripeljalo do izjemno zadovoljivega rezultata: prvič v zgodovini je za navedene občine na voljo podrobna arheološka podatkovna dokumentacija, ki bo lahko služila prostorskemu in prometnemu načrtovanju, zgodovinskim raziskavam in turizmu. Ponudba, ki jo bodo pristojni javni organi, upajmo, tudi sprejeli.

Metka Fujs, direktorica Pomurski muzeja Murska Sobota

Pomurski muzej Murska Sobota je splošni regionalni muzej za območje Pomurja, ki v Sloveniji obsega Prekmurje na levem bregu Mure in del Štajerske na desnem bregu Mure. S pooblastilom države, ki v pretežni meri financira njegovo dejavnost, izvaja na tem območju javno službo muzejev (varstvo in javno komuniciranje premične in nesnovne kulturne dediščine). Je edini regionalni muzej v Sloveniji, ki je registriran tudi kot raziskovalna institucija in se redno vključuje v različne nacionalne raziskovalne projekte, kakor projekte, ki jih pridobi preko javnih razpisov. Svoje mesto med slednjimi imajo projekti sofinancirani iz sredstev EU in čezmejno sodelovanje s sosednjimi institucijami na Hrvaškem, Madžarskem in v Avstriji. Partnerstvo v projektu InterArch-Steiermark ima za Pomurski muzej, za arheološko dediščino in za območje za katerega skrbi, več pozitivnih učinkov. Strokovni delavci muzeja so sodelovali pri razvoju digitalnega orodja za vnos podatkov, ki se shranjujejo na skupnem strežniku v Murski Soboti. Vnesli so podatke iz več arheoloških najdišč v regiji obenem pa prevzeli nekaj projektnih nalog Evropskega kulturnega in tehnološkega centra Maribor povezanih s posestvom Betnava. Kot zadnji med partnerji smo gostili razstavo »V novi luči«, ko je dežela Štajerska uradno predala gradivo republiki Sloveniji tega pa sedaj prevzemajo pristojni muzeji v Sloveniji. S partnerskim sodelovanjem smo izjemno zadovoljni, aktivnosti izvajamo po načrtih in jih bomo končali do konca leta.

Mag. Zdenka Kresnik, Evropski kulturni in Tehnološki center Maribor

Evropski kulturni in tehnološki center Maribor, ki je kot eden izmed slovenskih partnerjev sodeloval v čezmejnem projektu InterArch, izraža zahvalo vodilnemu partnerju Joanneum muzeju za povabilo k sodelovanju. Sodelovanje je ena izmed oblik negovanja evropske kulture in dediščine, ki ne pozna meja in je pomembna pri nadaljnjem kulturnem razvoju in sodelovanju različnih kultur in predvsem institucij in strokovnjakov. Še posebej pa sosednjih držav Slovenije in Avstrije, ki si delita tudi skupno zgodovino in kulturno dediščino. Evropski kulturni in tehnološki center Maribor je sodeloval z vodilnim partnerjem pri postavitvi razstave »V novi luči« v dvorcu Betnava, prav tako je pripravil razstavo Arheološko najdišče Betnava, ki je bila na ogled v razstavišču Andreaum v centru mesta Maribor, na Slovenski 17. Obe razstavi sta bili izredno dobro obiskani s strani mladih in drugih zainteresiranih. Med pomembnejše naloge Evropskega kulturnega in tehnološkega centra Maribor spadajo tudi preučevanje in popisi dediščinskih listin in dokumentacije za digitalizacijo vsebin projekta, ki se navezujejo na arheološko najdišče Betnava, Antona Martina Slomška in Nadškofijo Maribor.

Posebej velja izpostaviti, da sta bili obe razstavi »V novi luči« in »Arheološko najdišče Betnava« hkrati del programa Evropska prestolnica kulture, Maribor 2012.

Dr. Matija Črešnar, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Naš Zavod je v sklopu projekta vključen v različne dejavnosti, med katerimi naj izpostavimo predvsem obdelavo arhivskega gradiva iz Univerzalnega muzeja Joanneum in pripravo dvojezičnega digitalnega orodja, preko katerega so ti številni podatki prosto dostopni na spletu. Arhivsko gradivo vključuje letne akte in zapuščine, med slednjimi tudi na Slovenskem delujočih arheologov, kot so Franc Ferik, Emanuel Riedl in Walter Schmid.

Z obdelavo arhivskega gradiva so bile pridobljene informacije o arheoloških najdbah in najdiščih iz vseh kronskih dežel na prostoru današnje Slovenije, pričakovano pa prevladujejo podatki o teritoriju pod pristojnostjo Deželnega muzeja, torej nekdanjo Spodnjo Štajersko. Veliko dokumentov se nanaša na urbana središča iz rimske dobe (npr. *Petoviona*, *Celeia*) in večje ruralne naselbine (npr. *Colatio*), poznoantično poselitev v utrjenih višinskih naselbinah (npr. Ajdovski gradec nad Vranjem, Rifnik) ter prazgodovinska gradišča in gomilna grobišča (Poštela, Šmihel, Libna). Dragoceni so podatki o numizmatičnih skupnih najdbah iz različnih arheoloških obdobjih od prazgodovine do novega veka, obilo pa je tudi podatkov o odkritjih rimskodobnih napisnih spomenikov in kipov, ki so praviloma opremljeni s prepisi ali risbami.

Med povezanimi sklopi dokumentov izstopata dva; in sicer korespondenca o skupni najdbi poznohalštatskih bronastih t. i. negovskih čelad v Ženjaku pri Benediktu v Slovenskih goricah in sklop več sto dokumentov, ki zadeva izkopavanja Deželnega muzeja na Hajdini pri Ptujju (1892-1896), ki jih je izvajal starinokop Martin Vnuk. Slednji pomembno osvetljujejo izkopavanja v zahodnem delu rimske *Petovione* in njeni zahodni nekropoli s stotinami odkritih grobov.